

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ.....แขวง..... จังหวัด.....กาฬสินธุ์.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๓๑.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายจันทร์ที โคตรดก.....

๒. เลขประจำตัวประชาชน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้

๓๐๖ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐๘๔-๕๑๑๖๕๑๖

ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๐

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษาปวส.....

สถานการศึกษา-.....

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒๕๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๒.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....พืชผัก.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ ผักอินทรีย์

๒.๒ ดอกกระเจียว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การปลูกผักอินทรีย์

๓.๒ การเลี้ยงสัตว์

๓.๓ การเลี้ยงสัตว์น้ำ

๓.๔ การใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๕ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต
- การผลิตพืชผักอินทรีย์
- การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
- การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- เศรษฐกิจพอเพียง
- การจัดทำบัญชีฟาร์ม

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- การเลี้ยงแพะแดง
- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การผลิตพืชผักอินทรีย์ (Organic Crop Production)

วัตถุประสงค์

๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเทคโนโลยีการผลิตพืชอินทรีย์ ระบบนิเวศ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
๒. สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทันสมัย เทคนิคการปลูกพืชอินทรีย์ การจัดการดิน น้ำ และศัตรูพืชแบบชีวภาพ รวมถึงการรับรองมาตรฐานอินทรีย์
๓. เพื่อเตรียมผู้เรียนสามารถประกอบธุรกิจเกษตรอินทรีย์ การตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต
๔. เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพดี

บุคคลเป้าหมาย

๑. เกษตรกรและผู้สนใจในการเกษตรอินทรีย์
๒. ผู้ประกอบการและผู้สนใจธุรกิจเกษตร
๓. นักเรียนและนักศึกษา
๔. นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เนื้อหาวิชาโดยสรุป

ศึกษาขั้นตอนและเทคนิคในการผลิตพืชอินทรีย์ ตั้งแต่การเตรียมดิน การเลือกพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา จนถึงการเก็บเกี่ยว โดยเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตจากธรรมชาติและลดการใช้สารเคมี โดยมีหัวข้อที่สำคัญ ดังนี้

- การเตรียมดินและการบำรุงดิน
- การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม
- เทคนิคการปลูกพืชอินทรีย์
- การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
- การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว

วิธีการอบรม (เช่นการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น)

๑. การบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - การบรรยาย: การให้ความรู้หลักการของการผลิตพืชอินทรีย์ โรงเรียนควบคุมสภาพแวดล้อม การเตรียมดิน การเลือกพันธุ์พืช การดูแลรักษา และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
 - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้: การอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมการอบรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะได้
 - การฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง: การเตรียมดินและการปลูกพืช: ผู้เรียนจะได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงในแปลงเกษตรอินทรีย์ เรียนรู้วิธีการเตรียมดิน ปลูกพืช และการบำรุงรักษา

- การจัดการศัตรูพืชและโรคพืช: เรียนรู้วิธีการป้องกันและจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ การใช้สารชีวภัณฑ์ การเรียนรู้ผ่านการสาธิต การสาธิตวิธีการต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การผลิตปุ๋ยชีวภาพ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคพืช
๒. การศึกษาดูงาน พาผู้เรียนไปเยี่ยมชมแปลงเกษตรกระตุ้นแบบเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเรียนรู้วิธีการทำงานจริงและสร้างแรงบันดาลใจในการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
๓. การติดตามและประเมินผล
- การติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมอบรม โดยอาจมีการสอบถามและเก็บข้อมูลหลังการอบรมเพื่อประเมินผลความเข้าใจและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
 - การจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจและประสิทธิผลของการอบรม เพื่อปรับปรุงหลักสูตรในอนาคต

สื่อที่ใช้ในการอบรม

๑. สื่อการสอนทางทฤษฎี

- สไลด์การนำเสนอ (Presentation Slides)
- คู่มือการอบรม (Training Manual)
- วิดีทัศน์และคลิปวิดีโอ (Videos and Clips)

๒. สื่อการฝึกปฏิบัติ

- อุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร การฝึกปฏิบัติจริงในฟาร์มโดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น จอบ เสียม เครื่องพ่นน้ำ ฯลฯ
- ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ การนำตัวอย่างพืชอินทรีย์ ผลิตภัณฑ์แปรรูป หรือปุ๋ยชีวภาพมาแสดงและให้ผู้เรียนทดลองใช้งาน
- แปลงเกษตรสาธิต การใช้แปลงเกษตรเป็นพื้นที่ฝึกปฏิบัติสำหรับการปลูกพืชอินทรีย์ และการจัดการดิน น้ำ และพืชพันธุ์

๓. สื่อออนไลน์และดิจิทัล

- แนะนำเว็บไซต์ที่มีบทเรียนออนไลน์ หรือวิดีโอที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมได้ทุกที่ทุกเวลา
- แอปพลิเคชันทางการเกษตร การใช้แอปพลิเคชันที่ช่วยในการจัดการฟาร์ม เช่น การวางแผน การปลูก การติดตามสภาพอากาศ และการจัดการศัตรูพืช

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ

- เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการจัดทำแผนระดับจังหวัด

- เข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด
- นำเสนอข้อมูลสถานการณ์การผลิตและปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่

๒) การให้ข้อมูลและความต้องการ

- รวบรวมและนำเสนอข้อมูลความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- นำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการผลิตสินค้าเกษตรของชุมชน
- เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

๓) การเป็นตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่

- ทำหน้าที่เป็นตัวแทนเกษตรกรในการสื่อสารความต้องการ
- นำประเด็นปัญหาจากเวทีชุมชนมาสู่การประชุมระดับจังหวัด
- เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดนโยบายจากภาครัฐสู่เกษตรกร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ

๑) การจัดเวทีประชุมเพื่อจัดทำแผน

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ ศพก. โดยมีการเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
- วิเคราะห์สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรหลักในพื้นที่ร่วมกัน
- ระดมความคิดเห็นเพื่อค้นหาประเด็นปัญหาและความต้องการ
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ

๒) การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

- กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของ ศพก.
- ตั้งเป้าหมายผลผลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น
- กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนและวัดผลได้
- วางแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

๓) การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

- กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่จะดำเนินการ
- ระบุหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน
- จัดทำแผนงบประมาณและทรัพยากรที่ต้องใช้

๔) การบูรณาการแผนกับหน่วยงานต่างๆ

- นำเสนอแผนต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการงบประมาณและกิจกรรม
- เชื่อมโยงแผนกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด
- ปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับนโยบายและงบประมาณที่ได้รับ

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

๑) ฝ่ายเกษตร

- เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก.
- คณะกรรมการ ศพก.
- เกษตรกรเครือข่าย ศพก.
- เครือข่าย ศพก. ในระดับตำบล/อำเภอ
- สมาชิกแปลงใหญ่ในพื้นที่

๒) หน่วยงานภาครัฐ

- สำนักงานเกษตรอำเภอ
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- สำนักงานประมงอำเภอ
- สถานีพัฒนาที่ดิน
- โครงการชลประทาน
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- เทศบาลตำบล

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

- ๑) นายจันทร์ทิ โครตรอก เจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) อำเภอเขาวง เริ่มต้นเส้นทางการเกษตรด้วยแรงบันดาลใจจากพระราชดำริในเรื่องการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ เพื่อพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน จากเกษตรกรธรรมดาที่เคยประสบปัญหาด้านผลผลิตไม่คงที่และต้นทุนการผลิตสูง ได้หันมาศึกษาและนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรกรรม
- ๒) จุดเปลี่ยนสำคัญเกิดขึ้นเมื่อได้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมของ ศพก.และโครงการของ กปร. และได้รับความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ที่เหมาะกับบริบทของเกษตรกรไทย ท่านเห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมจะช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวได้ ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้เพราะเชื่อมั่นว่าความสำเร็จในการทำเกษตรไม่ได้อยู่ที่เทคโนโลยีเพียงอย่าง

เดียว หากแต่ต้องมีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิม องค์ความรู้สมัยใหม่ และการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ท่านยังคงศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ และพร้อมที่จะแบ่งปันประสบการณ์เพื่อพัฒนาการเกษตรไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยการเป็นเกษตรกรต้นแบบของ ศพก.อำเภอเขาวง ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกได้จริง ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน และเป็นแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่มุ่งสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่ยั่งยืนต่อไป ในการทำเกษตรอย่างยั่งยืน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การจัดการดินอย่างยั่งยืน
 - ใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ แทนปุ๋ยเคมี เพื่อฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม
 - ปลูกพืชคลุมดิน เช่น ปอเทืองและใช้ฟางข้าวในการคลุมดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและลดการชะล้างหน้าดิน
- การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
 - การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเช่น เชื้อราบีวเวอเรีย เชื้อแบคทีเรีย BT
 - ไม่ใช้สารเคมี
 - ปลูกพืชสมุนไพรไล่แมลง เช่น ตะไคร้หอม สะเดา
- การแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - พัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัย เช่น พืชผักอินทรีย์ ข้าวอินทรีย์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
ขั้นตอนที่ ๑: วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

- สำรวจปัญหาในพื้นที่ เช่น ดินเสื่อมโทรม น้ำไม่เพียงพอ ศัตรูพืชระบาด
- ระบุความต้องการ เช่น ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต หรือปรับปรุงคุณภาพ
 - เทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยหมักขั้นสูง
 - ใช้เครื่องปั่นหมักปุ๋ยอินทรีย์แบบควบคุมอุณหภูมิ
 - ผสมผสานวัสดุ: มูลสัตว์ ๔๐%, เศษพืช ๓๕%, แกลบดิบ ๒๐%, น้ำหมักEM ๕%
 - ควบคุมอุณหภูมิ ๕๕-๖๕°C เป็นเวลา ๒๑ วัน เพื่อกำจัดเชื้อโรคได้ปุ๋ยหมักคุณภาพสูง

ขั้นตอนที่ ๒: ศึกษาข้อมูลและเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

- ค้นคว้าหลักวิชาการและเทคโนโลยีที่แก้ปัญหาได้ เช่น
 - การใช้ ปุ๋ยชีวภาพ แทนปุ๋ยเคมี

- การติดตั้ง ระบบน้ำหยดอัจฉริยะ

- ปริกษาผู้เชี่ยวชาญจาก กรมส่งเสริมการเกษตร หรือ กรมวิชาการเกษตร

ขั้นตอนที่ ๓: ทดลองใช้ในพื้นที่เล็กก่อน (แปลงทดลอง)

- นำเทคโนโลยีมาทดลองในแปลงขนาดเล็กเพื่อประเมินผล
- ตัวอย่าง เทคโนโลยี Biochar (ถ่านชีวภาพ)

การใช้แกลบเผาในเตาเผาแบบปิด อุณหภูมิ ๔๐๐-๕๐๐°C ได้ถ่านชีวภาพที่เก็บธาตุอาหารและปรับปรุงโครงสร้างดินใส่ถ่านชีวภาพ ๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ปีละครั้งขั้นตอนที่

๔: ปรับปรุงและพัฒนาตามผลการทดลอง

- เก็บข้อมูลผลผลิต ต้นทุน และปัญหาที่พบ
- ปรับวิธีการให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น
 - หาก ระบบน้ำหยด อุดตันบ่อย → หาเครื่องกรองน้ำที่ดีขึ้น
 - หาก ชีวภัณฑ์กำจัดแมลง ไม่ได้ผล → เลือกสายพันธุ์จุลินทรีย์ที่เหมาะสมกว่า

ขั้นตอนที่ ๕: ขยายผลสู่การใช้งานจริงทั้งแปลง

- เมื่อทดสอบสำเร็จแล้ว จึงนำไปใช้ในพื้นที่ทั้งหมด

ขั้นตอนที่ ๖: สร้างเครือข่ายและถ่ายทอดความรู้

- จัดอบรมให้เกษตรกรในพื้นที่ผ่าน ฐานเรียนรู้ ศพก.
- แสดงผลสำเร็จเพื่อสร้างแรงจูงใจ เช่น
 - แปลงเปรียบเทียบ ระหว่างเกษตรแบบเดิม vs เกษตรใช้เทคโนโลยี
 - คำนวณต้นทุน-ผลตอบแทน ให้เห็นความคุ้มค่า

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑) การปรับปรุงสภาพอากาศในแปลง

ปัญหาเดิม: อุณหภูมิสูงเกินไป ลมแรง และฝุ่นมาก

วิธีการแก้ไข:

๑. ระบบป่าอาหาร (Agroforestry)

- ปลูกต้นไม้เป็นแนวกันลม
- ปลูกต้นมะม่วง, มะนาว, กล้าย
- ปลูกหญ้าแฝกป้องกันการพังทลายของดิน

๒. การสร้างไมโครไคลเมต (Microclimate)

- โรงเรือนผัก ปรับอุณหภูมิได้
- ระบบพัดลมและมู่ลี่ระบายอากาศอัตโนมัติ
- พื้นที่ร่มเงาสำหรับการทำงานในฤดูร้อน

๓.๒) การลดต้นทุนการผลิต

- ระบบผลิตปัจจัยการผลิตเอง

เป้าหมาย: ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก

๑. โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพขนาดเล็ก

- เครื่องผสมปุ๋ย การดินปลูก การผสมดินสำหรับเพาะกล้า การเตรียมดินในการปลูกผัก
- ถังหมักควบคุมอุณหภูมิ ๕ ถึง

๒. เรือนเพาะกล้าพันธุ์อัญริยะ

- โรงเรือนขนาด ควบคุมอุณหภูมิ ๒๕-๓๐°C
- ระบบสเปรย์น้ำอัตโนมัติ
- ผลิตกล้าผัก ๑,๐๐๐ ต้นต่อเดือน
- ต้นทุนการผลิต: ๐.๕๐ บาทต่อต้น (ซื้อจากตลาด ๒ บาทต่อต้น)

๓. ศูนย์ผลิตน้ำหมักชีวภาพ

- น้ำหมักปลา: โปรตีน ๘%, ราคาผลิต ๑๕ บาทต่อลิตร
- น้ำหมักสมุนไพร: สารป้องกันศัตรูพืช, ราคาผลิต ๑๒ บาทต่อลิตร
- น้ำหมักหน่อกล้วย: ฮอโมนเจริญเติบโต, ราคาผลิต ๒๐ บาทต่อลิตร

๓.๓) การจัดการโรคและแมลงแบบบูรณาการ (IPM)

ขั้นตอนการปฏิบัติ:

(๑) ตรวจสอบสม่ำเสมอ

- ติดตั้งกับดักฟีโรโมนตรวจประชากรแมลง

(๒) วิธีป้องกัน

- ปลูกพืชสมุนไพรรอบแปลง: ตะไคร้หอม, สะเดา
- ใช้สารชีวภัณฑ์:
 - เชื้อราบีวเวอเรีย (ควบคุมเพลี้ย)
 - เชื้อแบคทีเรีย BT (ควบคุมหนอน)
 - เชื้อราไตรโคเดอร์มา (ควบคุมเชื้อราโรคพืช)

(๓) การรักษาเมื่อพบปัญหา

- แปลงตัวอย่างการรักษา:
 - โรคใบไหม้ในข้าว: ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา
 - หนอนเจาะลำต้น: ใช้แมลงหางหนีบ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๔.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)พืชผัก.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓)ดอกกระเจียว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๔)ไม้ผล กล้วยพื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ...ปลาตูก..... จำนวน.....๑,๐๐๐..... (หน่วย...ตัว...)

๒.๒) ...ปลานิล ปลาตะเพียน บึก...จำนวน.....๑,๕๐๐..... (หน่วย...ตัว...)

๒.๓)กบ..... จำนวน.....๑..... (หน่วย...บ่อ...)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)โคเนื้อ..... จำนวน.....๓..... (ตัว)

๓.๒)ไก่เนื้อ..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๓.๓)ไก่ไข่..... จำนวน.....๕..... (ตัว)

๓.๔)เป็ดไข่..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ปุ๋ยอินทรีย์..... จำนวน.....๒.....(หน่วย...ตัน...)

๔.๒)ดินสำหรับปลูกพืช..... จำนวน.....๒.....(หน่วย...ตัน...)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ผักอินทรีย์ในโรงเรือน.....มีต้นทุนการผลิตต่อรอบ ดังนี้

๑.๑)ค่าเตรียมดิน..... เป็นเงิน.....๕๕๐.....บาท/รอบ

๑.๒)ค่าเมล็ดพันธุ์ผัก..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/รอบ

๑.๓)ค่าแรงงาน..... เป็นเงิน.....๒,๐๐๐.....บาท/รอบ

๑.๔)ค่าปุ๋ยอินทรีย์..... เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/รอบ

๑.๕)ค่าวัสดุทั้งการผลิตและจำหน่าย..... เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/รอบ

๑.๖)ค่าขนส่ง..... เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/รอบ

รวมต้นทุนการผลิต๖,๑๕๐.....บาท/ไร่

รายได้๑๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การจำหน่ายพืชผักอินทรีย์ และไข่ไก่.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๕๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....จำหน่ายดอกกระเจียว ปลาตุ๊ก กบ ดินปลูก.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ....๑,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.. ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตได้ และผลไม้ตามฤดูกาล.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ....๕,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การจำหน่ายข้าว และโคเนื้อ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ....๑๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ต่อตนเอง: มีรายได้หมุนเวียนตลอดปี มีความมั่นคงทางอาหาร ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตเอง มีสุขภาพดีขึ้นจากการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีสุขอนามัย และได้รับการยอมรับเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ประโยชน์ต่อเกษตรกรอื่น: เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เป็นแหล่งพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์คุณภาพ และช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการผลิตและการตลาด

ประโยชน์ต่อชุมชน: เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย สร้างงานและกระจายรายได้ ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชน และช่วยรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเขาวง การปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือนได้นำเทคโนโลยี มาใช้ในระบบริดน้ำ ช่วยประหยัดน้ำได้ ๓๐-๕๐% และป้องกันการชะล้างธาตุอาหาร ระบบการผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบปิดจากเศษพืชผลและขยะอินทรีย์ในชุมชนช่วยลดขยะและสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน การตรวจสอบค่า pH กับระบบ IPM แบบชีวภาพช่วยลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์

เทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เพียงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต แต่ยังสร้างระบบเกษตรยั่งยืนที่อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และสร้างสมดุลของระบบนิเวศในแปลงเกษตรและชุมชน การบันทึกข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันช่วยติดตามและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทำให้สามารถวัดผลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรยั่งยืนให้กับเกษตรกรในชุมชน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

กิจกรรมทางการเกษตรใน ศพก. ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน

การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โรงเรือนต้นทุ่นต่ำ – สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร
ผ่านการใช้อยูอินทรีย์และปุ๋ยหมัก

การปลูกพืชหมุนเวียน ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ช่วยเสริมสร้างโครงสร้างดิน

ลดการพังทลายของหน้าดิน จากการไม่ใช้สารเคมี

เพิ่มการกักเก็บน้ำในดิน และปรับปรุงการระบายน้ำ

๒. การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด โรงเรือนต้นทุ่นต่ำ

ลดการชะล้างสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

ป้องกันการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำผิวดิน

ประหยัดน้ำผ่านระบบการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การอนุรักษ์คุณภาพอากาศ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งในแง่ของภูมินิเวศ สภาพบรรยากาศ

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์

การทำเกษตรที่มีกระบวนการในการผลิตแบบพึ่งพิงระบบนิเวศทางธรรมชาติ ไม่ใช้สารเคมี วิธีทำ โรงเรือนปลูกผักอินทรีย์ แบบง่าย ๆ เพิ่มการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ผ่านการสร้างชีวมวลในดิน

๔. การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของฟาร์ม

รักษาความหลากหลายทั้งชีวภาพในพื้นที่เพาะปลูก วิธีทำ โรงเรือนปลูกผัก ส่งเสริมแมลงมีประโยชน์และสัตว์
ระบบนิเวศการเกษตร การปลูกพืชหลายชนิดเพื่อสร้างสมดุลในระบบนิเวศ

๕. การใช้พลังงานอย่างยั่งยืน

ลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตปุ๋ยเคมี ลดการขนส่งปัจจัยการผลิตจากระยะไกล

๖. การจัดการของเสียแบบหมุนเวียน

ส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ ในระบบนิเวศน์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้
กลับคืนสู่สมดุลธรรมชาติ โรงเรือนขนาดใหญ่

นำเศษพืชและขยะอินทรีย์มาผลิตปุ๋ยหมัก

ลดปริมาณขยะที่ส่งไปกำจัดในชุมชน

สร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

๗. การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบนิเวศ

เสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบนิเวศให้ต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง

ลดความเสี่ยงจากโรคระบาดในพืชผลผ่านความหลากหลายทางพันธุกรรม

เกษตรอินทรีย์ คือ ทางรอดของแผ่นดิน โรงเรือนปลูกพืชคุณภาพสูง

ผลกระทบระยะยาว

การทำเกษตรอินทรีย์ในศูนย์พัฒนาการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบัน แต่ยังรักษาทรัพยากรเหล่านี้ไว้สำหรับอนุชนรุ่นหลัง โดยสร้างระบบการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้น ความพอดี พอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีครับ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก. อำเภอเขาวง มีการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในชุมชนอย่างครบถ้วน ทั้งข้อมูลด้านสภาพภูมิประเทศ สภาพดิน แหล่งน้ำ ภูมิอากาศ และข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ชนิดพืชที่ปลูก พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ฤดูกาลเพาะปลูก และปัญหาที่พบในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมข้อมูลเกษตรกรในชุมชน ทั้งจำนวนครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ทำการเกษตร และรายได้จากการเกษตร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

มีการจัดตั้งฐานการเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบครบวงจร โดยมีฐานเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การผลิตข้าวอินทรีย์ การปลูกพืชผักอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีการให้บริการเป็นจุดอบรมและศึกษาดูงานแก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป มีการต้อนรับคณะศึกษาดูงานเฉลี่ย ๗๐ คนต่อเดือน รวมผู้เข้าอบรมและศึกษาดูงานกว่า ๘๔๐ คนต่อปี นอกจากนี้ยังมีการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ทั้งในและนอกพื้นที่ เฉลี่ย ๒ ครั้งต่อเดือน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในชุมชน โดยมีการรับปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรทั้งทางตรงและผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ของเกษตรกรในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาเร่งด่วน เช่น การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เราสามารถช่วยเหลือเกษตรกรในการวินิจฉัยปัญหาและแนะนำวิธีการแก้ไขที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนด้านการเกษตรในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในชุมชน โดยมีการจัดทำแผ่นพับให้ความรู้ และเอกสารวิชาการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำเพจเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร รวมถึงข้อมูลด้านราคาผลผลิต นโยบายภาครัฐ และเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ ให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

มีช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแปลงสาธิต การจัดกิจกรรมเยี่ยมชมฟาร์ม และการจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้ทั้งในรูปแบบเอกสารและสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบในชุมชน โดยคัดเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจและมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นเกษตรกรต้นแบบในแต่ละด้าน เพื่อเป็นตัวอย่างและขยายผลความรู้ไปสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีเกษตรกรในชุมชนนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรผสมผสาน การลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้สารชีวภัณฑ์ และการรวมกลุ่มในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เช่น โรงเรียนและมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ในการจัดกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและแผนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกไตรมาสเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาศูนย์ฯ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเป็นตัวแทนของเกษตรกรในชุมชนในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของเกษตรกรไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) นับเป็นบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรของชุมชน ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานนี้เกิดจาก:

- การได้เป็นส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
- การเห็นผลสำเร็จเมื่อเกษตรกรในชุมชนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน
- การมีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและชุมชนโดยรวม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธานคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ
- คณะกรรมการ ศพก. ระดับจังหวัด
- ประธานแปลงใหญ่ผักอินทรีย์อภัยภูเบศร
- หมอдинอาสาตำบลคุ้มเก่า
- ครูบุญชี
- ชาวนาอาสา
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การดำเนินงาน ศพก. เกี่ยวข้องกับการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในหลายด้าน:

- การสละเวลาส่วนตัวเพื่อให้ความรู้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน
- การเปิดพื้นที่ในฟาร์มหรือแปลงเกษตรของตนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สาธารณะ
- การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคการเกษตรโดยไม่ปิดบัง
- การลงทุนส่วนตัวในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- การอุทิศตนในการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้แก่ชุมชน

ความเป็นผู้นำและจิตอาสาไม่เพียงช่วยขับเคลื่อนงาน ศพก. แต่ยังสร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"พอดี พอประมาณ มีภูมิคุ้มกันดินดี น้ำใส ภูไทย้ม เกษตรกรรมยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง ตามรอยพ่อหลวง สร้างความพอเพียง"

ความหมายของข้อคิดประจำตัว:

"พอดี พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน" - หลักการเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ

"ดินดี น้ำใส ภูไทย้ม" - การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความสุขของชาวภูไทในพื้นที่

"เกษตรยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง" - เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

"ตามรอยพ่อหลวง สร้างความพอเพียง" - การน้อมนำพระราชดำริมาประยุกต์ใช้

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- เกษตรอำเภอลำปาง
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง
- เกษตรกรต้นแบบ ศพก.อำเภอลำปาง
- ผู้นำชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- กระบวนการถอดบทเรียนประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้:
 - การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้นแบบ
 - การสัมภาษณ์เชิงลึก กับเกษตรกรต้นแบบ
 - การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง ณ แปลงเรียนรู้ของเกษตรกร
 - การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปการถอดบทเรียน
- เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์, แบบบันทึกข้อมูล, เครื่องบันทึกเสียง, กล้องถ่ายภาพ/วิดีโอ และแบบฟอร์มรายงานการถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ปัญหา/อุปสรรค:
 - ข้อมูลบางส่วนไม่เป็นระบบหรือไม่ได้จัดเก็บอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องใช้เวลาในการรวบรวม
 - เวลาการดำเนินงานจำกัด จึงต้องมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างชัดเจนกับผู้มีส่วนร่วม
 - เกษตรกรไม่คุ้นชินกับการอธิบายองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ต้องใช้เทคนิคตั้งคำถามเพื่อกระตุ้น
- ข้อเสนอแนะ:
 - ข้อเสนอแนะเฉพาะสำหรับ ศพก.อำเภอลำปาง
 - ๑.ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวภูไท เป็นจุดเริ่มต้นในการถอดบทเรียน
 - ๒.สร้างจุดเรียนรู้ตามฐานเรียนรู้ เพื่อความสะดวกในการถอดบทเรียน
 - ๓.ผสมผสานการถอดบทเรียน เข้ากับกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

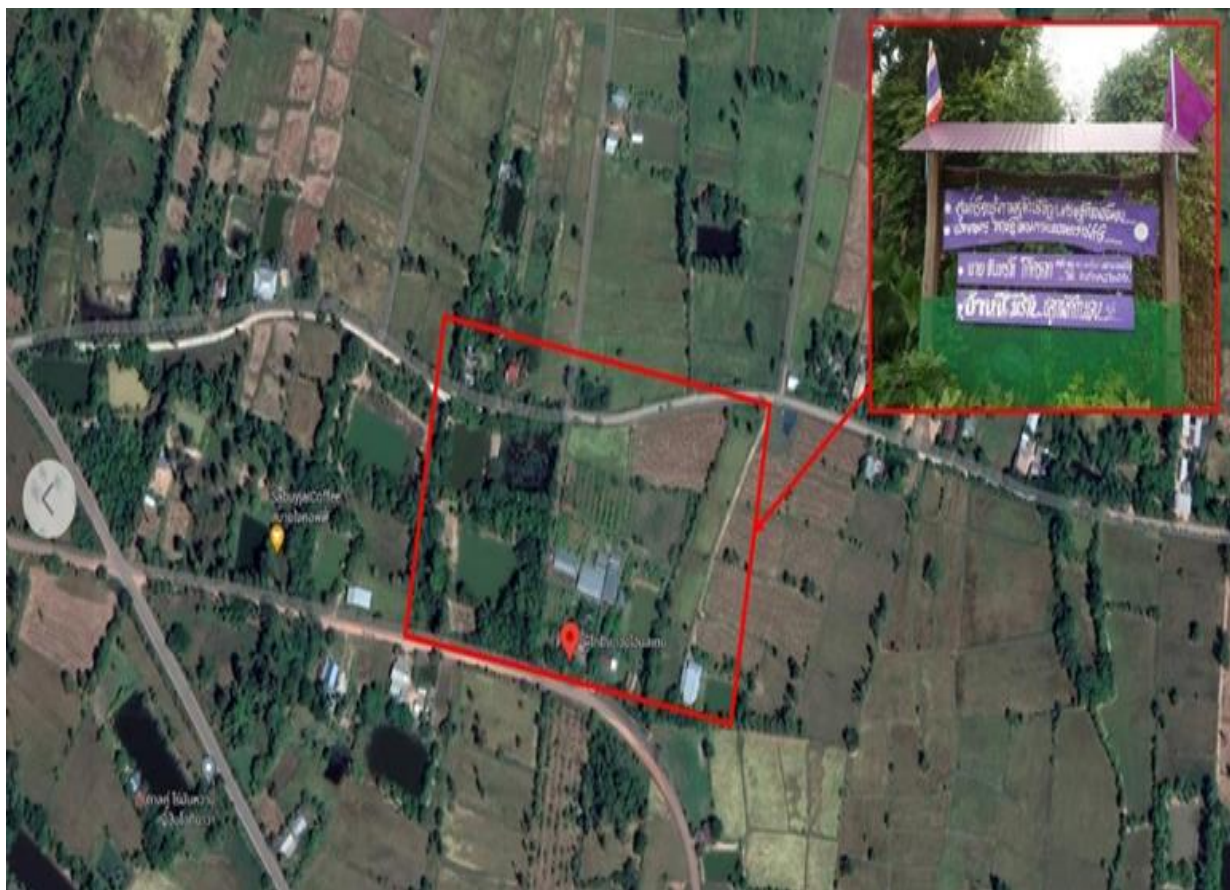
***หมายเหตุ

๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ ๒ กิจกรรมและผลผลิตทางการเกษตรของ ศพก. อำเภอเขาวง

